

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Daniela”,

în cauza civilă intentată la cererea depusă de Tatiana Braila și Artur Braila împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Daniela” și Vidrașco Vladimir, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Economy rent” și Societatea cu Răspundere Limitată „Crosin-Auto”, privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin prestarea serviciilor necalitative și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2r-172/24
NR. PIGD 2-23041233-01-2r-05042024)*

Restituirea neîntemeiată a cererii de apel, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă. Încălcarea dreptului la acces la justiție prin aplicarea unui formalism excesiv de către instanța de apel.

Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, jud. N. Doroftei,
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, I. Dutca, M. Anton,

15 ianuarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Daniela”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 21 martie 2023, avocatul Victor Dodon, acționând în numele și interesele Tatiane Braila și lui Artur Braila, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Daniela” și Vidrașco Vladimir, intervenienți accesorii SRL „Economy rent” și SRL „Crosin-Auto”, privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin prestarea serviciilor necalitative și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-7).

2. Prin hotărârea din 5 octombrie 2023 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată.

3. La 23 octombrie 2023, SRL „Daniela” a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

4. Prin încheierea din 28 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de SRL „Daniela”. S-a comunicat apelantului SRL „Daniella”, despre necesitatea prezentării prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău (mun. Chișinău, Teilor 4) a cererii de apel motivate pe suport de hârtie cu atâtea copii câți participanți la proces sânt, plus câte o copie pentru instanța de apel și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 285,30 lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii. S-a explicat apelantului SRL „Daniella” că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

5. Prin încheierea din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel declarată de apelantul SRL „Daniela”. S-a remis apelantului SRL „Daniela”, cererea de apel cu toate documentele anexate. S-a explicat apelantului SRL „Daniela” că, restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată în termenul și în modul stabilit a

aceluiași apelant, cu cerere de apel, împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect și temeuri, dacă apelantul a lichidat neajunsurile.

6. La 12 martie 2024, SRL „Daniela” a declarat recurs împotriva încheierii din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii de apel.

ARGUMENTELE RECURSULUI

7. În motivarea recursului, SRL „Daniela” a relatat că la data de 15 ianuarie 2024 a depus cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat, efectuată prin intermediul Internet Banking, ordinul de plată anexat fiind confirmarea tranzacției de achitare.

8. Ordinul de plată nr. 495 din 20 decembrie 2023, anexat la materialele cauzei, atestă că a achitat suma de 285 lei cu destinația taxa de stat pentru curtea de apel. Documentul include data și ora tranzacției și detaliile contului utilizat pentru plată.

9. Apelanta consideră că raționamentele instanței de apel, conform cărora nu ar fi fost înlăturate neajunsurile stabilite, sunt formale, tendențioase și au ca scop evitarea examinării cererii de apel.

10. Soluția de restituire a cererii de apel este considerată ilegală, întrucât confirmă efectuarea plății taxei de stat în termen și reprezintă o încălcare a dreptului la justiție și a unui proces echitabil.

11. Recurenta a invocat faptul că stabilirea condițiilor legale pentru introducerea unei cereri de apel trebuie să respecte principiul proporționalității, astfel încât accesul persoanei la instanță să nu fie restricționat pe motive strict formale.

12. Dovada achitării taxei de stat fiind prezentă și într-un termen rezonabil, instanța nu ar fi trebuit să limiteze accesul la examinarea cererii de apel pe fond.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

13. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

14. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

15. Art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.”

16. Art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.”

17. Art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.”

18. Art. 369 alin. (1) lit. a), alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: a) apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1). Încheierea judecătorească de restituire a cererii de apel poate fi atacată cu recurs.”

19. Art. 138 alin. (4) din Codul de procedură civilă:

„Înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

20. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul menționează că încheierea din 13 februarie 2024 a fost expediată părților prin poștă la data de 4 martie 2024 (f.d.99). Cu toate acestea, în dosar nu există o dovadă clară a recepționării acesteia de către SRL „Daniela”. În cererea de recurs, ultima a indicat că încheierea a fost primită la data de 7 martie 2024. Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, în lipsa unor dovezi contrare, recursul a fost depus în termenul prevăzut de art. 425 din Codul de procedură civilă, respectiv în interiorul celor 15 zile legale de la data recepționării încheierii.

21. Analizând recursul, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta trebuie admis, iar încheierea din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău casată, ținând cont de următoarele considerente.

22. La 23 octombrie 2023, SRL „Daniela” a declarat apel împotriva hotărârii pronunțate la 5 octombrie 2023.

23. Prin încheierea din 28 decembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a constatat că cererea de apel depusă de SRL „Daniela” nu îndeplinea cerințele formale prevăzute de lege și a solicitat apelantei să remedieze următoarele aspecte în termen de 7 zile de la primirea comunicării: prezentarea cererii de apel motivate în format fizic, cu suficiente copii pentru toți participanții la proces și pentru instanță; depunerea originalului dovezii de plată a taxei de stat, în valoare de 285,30 lei. Curtea a comunicat că, în cazul neîndeplinirii acestor cerințe, cererea de apel va fi considerată nedepusă și va fi restituită împreună cu actele anexate.

24. Încheierea din 28 decembrie 2023 a fost recepționată de apelantă la 14 ianuarie 2024 (f.d.87).

25. La 15 ianuarie 2024 SRL „Daniela” a depus cererea de apel motivată, anexând ordinul de plată emis prin Internet Banking. Acest document conține toate informațiile necesare – suma achitată, data, ora și destinația plății (f.d.88-95).

26. Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău a considerat că ordinul de plată electronic nu îndeplinește cerința legală privind prezentarea „originalului” dovezii de plată și, pe acest temei, a dispus restituirea cererii de apel prin încheierea din 13 februarie 2024.

27. Instanța de apel a concluzionat că documentul anexat este o copie a dovezii de plată, contrar art. 138 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care prevede necesitatea prezentării înscrisului în original în anumite situații.

28. Examinând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, în raport cu criticile formulate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că refuzul instanței de apel de a accepta ordinul de plată electronic implică aplicarea unui formalism excesiv, contrar principiilor fundamentale ale dreptului la un proces echitabil.

29. Or, documentul prezentat de apelantă conține toate informațiile relevante și verificabile – suma achitată, data, ora, și destinația plății – și este suficient pentru a demonstra efectuarea plății. În plus, comportamentul apelantei denotă o atitudine de bună-credință, aceasta depunând toate

eforturile pentru a respecta cerințele legale, chiar dacă unele dintre acestea au fost interpretate excesiv de strict de către instanța de apel.

30. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauzele *Beles și alții vs. Republica Cehă și Kreuz vs. Polonia*, a subliniat că cerințele procedurale nu trebuie să devină obstacole disproporționate care afectează esența dreptului de acces la justiție.

31. În cauza *Zubac vs. Croația*, CtEDO a stabilit că refuzul de a lua în considerare documente relevante, chiar dacă sunt prezentate sub o formă diferită decât cea solicitată, poate constitui o restrângere disproporționată a accesului la justiție.

32. Astfel, instanța de recurs consideră că formalismul procedural excesiv invocat de Curtea de Apel Chișinău este incompatibil cu cerințele unui proces echitabil, consfințite de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, aplicarea strict formalistă a normelor procedurale trebuie evitată, mai ales atunci când aceasta limitează accesul efectiv la justiție.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție afirmă că instanța de apel avea obligația de a adopta o abordare proporționată și de a permite apelantei să răspundă unor eventuale dubii privind achitarea taxei de stat. Simpla respingere a cererii de apel, în lipsa unui demers suplimentar de clarificare, echivalează cu o sancțiune procesuală disproporționată. În acest sens, principiul proporționalității impune ca instanțele să asigure un echilibru între formalități și accesul efectiv la justiție.

34. Curtea reiterează că aplicarea unui formalism strict, fără a permite apelantei să clarifice situația, contravine obligației instanțelor de a evita obstacolele procedurale care limitează nejustificat exercitarea drepturilor procesuale ale părților. Potrivit art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, instanțele trebuie să se asigure că toate părțile au acces real la justiție, iar orice cerință formală impusă trebuie să fie justificată și proporționată.

35. În context, Completul de judecată observă că documentul prezentat de apelantă conținea suficiente informații pentru a proba achitarea taxei de stat, iar instanța de apel ar fi trebuit, în cazul unor dubii, să solicite clarificări suplimentare și să acorde apelantei posibilitatea de a remedia eventualele lipsuri. Restituirea imediată a cererii de apel pe motivul unui presupus deficit formal constituie o măsură extremă și lipsită de temei proporționat în raport cu scopul procesual de a verifica în mod obiectiv achitarea taxei de stat.

36. Curtea subliniază că, potrivit art. 138 alin. (4) din Codul de procedură civilă, documentele trebuie prezentate în original numai dacă legea impune expres această cerință sau dacă natura cazului o justifică (de exemplu, pentru a verifica autenticitatea înscrisurilor contradictorii sau a celor care își pierd efectul juridic după utilizare). În speță, ordinul de plată depus de apelantă conținea toate informațiile relevante și nu prezenta niciuna dintre aceste caracteristici. Prin urmare, cerința instanței de apel privind depunerea originalului este nefondată.

37. În cazul de față, instanța de apel nu a justificat în ce măsură copia prezentată de apelantă era insuficientă sau contradictorie. Prin urmare, solicitarea de a depune un document în original, fără fundament legal clar, amplifică aplicarea formalismului excesiv.

38. Curtea reiterează că scopul normelor procedurale nu este acela de a crea bariere suplimentare pentru părți, ci de a facilita accesul efectiv la justiție și soluționarea echitabilă a litigiilor. Neacceptarea unei copii valide, în lipsa unor dovezi concrete privind insuficiența acesteia, contravine acestui principiu fundamental.

39. Este responsabilitatea instanțelor să adopte o abordare echilibrată și să asigure că normele procedurale sunt aplicate într-un mod care promovează drepturile părților la un proces echitabil. Instanța de apel ar fi trebuit, cel puțin, să solicite clarificări suplimentare apelantei în loc să dispună restituirea cererii de apel.

40. Aplicarea rigidă a prevederilor art. 369 CPC, fără a analiza dacă documentele depuse sunt suficiente pentru a atinge scopul procesual, reprezintă o abordare care sacrifică principiul proporționalității. Acest lucru afectează grav dreptul apelantei la un proces echitabil, mai ales în condițiile în care aceasta a acționat cu bună-credință.

41. Restituirea cererii de apel exclusiv pe motivul unei presupuse deficiențe formale este o măsură disproportionată, care aduce atingere drepturilor apelantei. Este responsabilitatea instanțelor să interpreteze normele procedurale într-un mod care să reducă barierele inutile și să promoveze accesul efectiv la justiție.

42. Astfel, este imperativ ca instanțele să adapteze interpretarea normelor procedurale pentru a reflecta realitățile actuale. Acceptarea documentelor electronice valide contribuie la reducerea formalismului excesiv, asigură eficiența actului de justiție și protejează dreptul părților la accesul efectiv la justiție. În speță, apelanta a demonstrat cu bună-credință efectuarea plății în termen și a îndeplinit toate cerințele legale, ceea ce obligă instanța să examineze cererea pe fond.

43. Având în vedere aceste considerente, Curtea concluzionează că instanța de apel a aplicat un formalism excesiv și a ignorat obligația sa de a asigura accesul efectiv la justiție. Cererea de apel a fost restituită pe o bază nejustificat de formală, în condițiile în care apelanta a demonstrat efectuarea plății și a acționat într-un mod care satisface cerințele legale. Prin urmare, încheierea contestată urmează a fi casată, iar cauza remisă instanței de apel pentru examinarea apelului, în contextul în care SRL „Daniela” a prezentat cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat.

44. În conformitate cu art. 427 lit. c), art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Daniela”.

Casează integral încheierea din 13 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă intentată la cererea depusă de Tatiana Braila și Artur Braila împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Daniela” și Vidrașco Vladimir, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Economy rent” și Societatea cu Răspundere Limitată „Crosin-Auto”, privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin prestarea serviciilor necalitative și compensarea cheltuielilor de judecată.

Restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, pentru examinarea cererii de apel în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc